

כיון שהם "פרי" לכולי עלמא ואסורים באיסור ערלה, ואוכל את הקפריסין [הקליפות] וכפי שיבואר הטעם בסמוך.

מקשה הגמרא על דברי רב: למימרא דאביונות פירי ולכן אסורים בערלה ואילו קפריסין לאו פירי ולכן מותר לאכלם.

ורמינהו: על מיני נצפה [על חלקי הצלף] מברכים כן: על העלים⁽¹⁸⁾ ועל התמרות⁽¹⁹⁾ אומר "בורא פרי האדמה", ועל האביונות ועל הקפריסין אומר "בורא פרי העץ", הרי מוכח שגם הקליפות נחשבות כ"פרי".

מתרצת הגמרא: הוא רב הסובר שהקליפות אינן נחשבות ל"פרי" דאמר רבי עקיבא החולק על ברייתא זו וסובר שאין הקליפות נחשבות ל"פרי".

דתנן: רבי אליעזר אומר: צלף — מתעשרים בו תמרות ואביונות וקפריסין, רבי עקיבא אומר: אין מתעשרים בו אלא אביונות בלבד מפני שרק הוא פרי, וכשם שרבי עקיבא סובר כך לענין חיוב מעשרות כך סובר הוא לענין איסור ערלה שהקפריסין אינן נחשבות לפרי.

שהרי המקור לאיסור "נטע רבעי" נלמד בהיקש מערלה, ולכן יש לומר שאם באיסור ערלה הכתובה בתורה נכלל גם איסור ערלת חו"ל וחל גם עליו ההיקש, ממילא נמצא שגם איסור נטע רבעי נוהג בחו"ל, אך אם הוא איסור בפני עצמו שנלמד מ"הלכה למשה מסיני" שוב הרי אין לנו לימוד לאיסור נטע רבעי בחו"ל, שהרי ב"הלכה למשה מסיני" התפרש רק איסור ערלה. — וביאר שנחלקו בזה הרמב"ם עם הגאונים, עיין בדבריו].

17. הפני יהושע (ד"ה מאי דעתך) הקשה, מדוע זרקו את האביונות ולא שרפום, והרי משנה מפורשת היא במסכת תמורה (לג ב) שפירות ערלה מצותם בשריפה. עיין בדבריו. [וראה עוד בשו"ת חתם סופר (יור"ד רפ"ו בסוף התשובה) וצ"ע].

18. הטעם שאין מברכים על ה"עלים" ברכת "בורא פרי העץ" הוא משום שבמהותם אינם "פרי" אלא עלים בעלמא. וכן נראה מדברי תלמידי רבינו יונה שכתבו שרבי אליעזר האביונות הקפריסין והתמרות חייבים במעשר משום שהם "פרי", ומשמע שהעלים אינם

נחשבים כ"פרי". וכך נראה מזה שהעלים אינם אסורים משום איסור ערלה [וראה עוד בחידושי הרמב"ן שהוסיף שאינם נחשבים אפילו כ"ירק"].

ואולם מפשטות דברי הטור (סימן ר"ב) [העתיקו המגן אברהם שם (סקי"ז)] נראה שהטעם שאין מברכים על העלים "בורא פרי העץ" הוא משום שאינם נחשבים עיקר הפרי, היינו, שאף שנחשבים כ"פרי" מכל מקום אינם הפרי העיקרי והחשוב שבאילן.

הנפקא מינה בזה, לאופן שטעה ובירך עליהם ברכת "בורא פרי העץ". לדעת הטור יש לומר שבדיעבד יצא בברכה זו ידי חובתו, שהרי כבר פסק המגן אברהם (ר"ו סק"א) שכל דבר שברכתו "בורא פרי האדמה" משום שאינו "עיקר הפרי", אם טעה ובירך עליו ברכת "בורא פרי העץ" יצא בדיעבד ידי חובתו. ואולם לדעת תלמידי רבינו יונה נראה בפשיטות שלא יצא ידי חובתו בזה אף בדיעבד, שהרי אינו "פרי" כלל. — ועיין בשער הציון (ר"ב סקמ"ב) שנטתק בזה.

19. אף ש"תמרות" אלו דין "פרי" עליהם, וכפי שנראה כן מדברי תלמידי רבינו יונה, מכל